

TESAV

TOPLUMSAL EKONOMİK SİYASAL
ARAŞTIRMALAR VAKFI

SEÇİM GÜVENLİĞİ

Erol TUNCER

TESAV Vakfı Başkanı

22 Mayıs 2018 Tarihi İtibarıyla Güncellenmiştir

ÖNSÖZ

Seçim güvenliği konusu çok partili dönem boyunca gündemde kalmıştır.

Son dönemde tanık olduğumuz çeşitli usulsüzlükler ve baskılar nedeniyle bu konudaki kaygılar, eleştiriler daha da yoğunlaşmıştır.

Bu konudaki kaygılarını, olası usulsüzlükler hakkında çaresizliklerini dile getiren seçmenlerin bir kısmının, sistemin işleyişi hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları, yasalardan doğan haklarını yeterince bilmedikleri gözlenmektedir.

Sistemin işleyişi hakkındaki bilgiler arttıkça seçim güvenliği konusundaki kuşkuların, kaygıların azalacağı, usulsüzlüklere karşı önlem alınmasının kolaylaşacağı inancındayız.

Bu çalışma, seçim sürecinin işleyişi ve seçmenlerin yasal hakları hususunda gerekli açıklamaları yapmak amacıyla hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Seçimler, seçmen iradesini doğru ve eksiksiz olarak yansıtmalıdır.

Bunun için seçim güvenliğinin sağlanması gerekir.

Seçim güvenliği denilince akla genellikle sandık günü oy verme ve sayım sırasındaki işlemlerin güvenliği gelir:

- **Oy kullanma işlemlerinde usulsüzlük yapıldı mı?**
- **Sandıktan çıkan oylar doğru sayıldı mı? Tutanağa aslına uygun olarak geçirildi mi?**
- **İlçe birleştirme tutanağı doğru tutuldu mu?**
- **Elektronik sistem müdahaleye maruz kaldı mı?**

Oysa seçim güvenliğini; seçmen kütüklerinin düzenlenmesinden oyların sayım, döküm ve birleştirilmesine kadar uzanan geniş bir yelpazede ele almak gerekiyor:

- **Seçmen kütüklerinin düzenlenmesi,**
- **Seçim kampanyası süreci,**
- **Sandık başı işlemleri,**
- **Oyların birleştirilmesi işlemleri,**
- **Elektronik sistemin işleyişi.**

USULSÜZLÜK ALANLARI

+ Seçmen Kütükleri

Seçmen iradesinin sandığa sağlıklı olarak yansıtılabilmesi için öncelikle seçmen kütüklerinin sağlıklı bir biçimde düzenlenmesi gerekiyor.

Seçmen kütüklerindeki yanlışlar, usulsüzlükler, seçim sürecini daha baştan etkilemektedir.

+ Seçim Kampanyası

Kanımca en ağır usulsüzlükler bu süreçte yaşanmakta ve seçmen iradesi saptırılmaktadır:

- Kamu olanaklarının,bütünüyle iktidar partisi lehine kullanılması,
- Yerel ölçekte hizmet vaatleri, mevcut hizmetleri durdurma tehditleri,
- Televizyonların adil olmayan, üstelik yasalara da aykırı olan yayınlar yapmaları.

(Son olarak YSK'ya, 298 sayılı Yasa'nın 149/A maddesiyle verilmiş olan, televizyon yayınlarında yaşanan eşitsizliklere yaptırım uygulama yetkisinin, 9 Şubat 2017 tarih ve 687 sayılı KHK ile kaldırılmış olması.)

+ Sandık Başı İşlemleri

Oy kullanımı ve sayımı sırasında yanlışlıklar, usulsüzlükler yapılabilir.

+ Birleştirme Tutanakları

İlçe seçim kurullarında birleştirme tutanakları düzenlenirken yanlışlıklar, usulsüzlükler yapılabilir.

+ Elektronik Sisteme Müdahale Kaygıları

Bu sistemin işleyişiyle ilgili kaygılar tümüyle giderilememiş görünüyor.

SEÇMEN KÜTÜKLERİ

Bu konu çok partili sisteme girdiğimizden beri tartışmalıdır. Uzun yıllar boyunca hem iktidarlar hem de muhalefet partileri,sağlıklı bir seçmen yazılımı elde edilemediğinden şikâyet edegelmişlerdir. Bu bağlamda *mükerrer yazılımlar, sahte yazılımlar, liste dışı bırakılmalar vb..* sürekli olarak tartışmalara konu olmuştur.

Seçmen listelerine yönelik şikâyetlerin önüne geçilmesi için sokağa çıkma yasağının uygulandığı seçmen sayımları bile yapılmış, ancak yine de bu konudaki tartışmaların önüne geçilememiştir. Seçmen listeleri, 2008 yılından itibaren *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi(ADNKS)* esas alınarak düzenlenmeye başlamıştır. Ancak bu kez de iktidar partisinin, devlet bürokrasisinin müdahalelerinden kuşku duyulmaktadır.

Seçmen Kütüklerinin Güvenliği Nasıl Sağlanır ?

2007 – 2015yılları arasındaki seçmen sayıları ve artış oranları:

2007 – 2015 Yılları Arasındaki Seçmen Sayıları ve Artış Oranları					
2007 Mv.	2009 Yerel	2011 Mv.	2014 Yerel	2015Mv. (Kasım)	2017 Halkoyu
42.571.284	48.049.446	50.237.343	52.695.832	54.049.940	55.319.222
2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçimi: 56.342.263					
Seçmen Sayısındaki Artışlar / Artış Oranları					
2007 - 2009	5.478.182	(% 12,87)	2014 - 2015	1.354.108	(% 2,57)
2009 - 2011	2.187.897	(% 4,55)	2015 - 2017	1.269.282	(% 2,35)
2011 - 2014	2.458.489	(% 4,89)	2017 - 2018	1.023.041	(% 1,85)

ADNKS uygulamalarının ilkinde (*2009 Yerel Yönetimler Seçimi*), seçmen sayısında dikkat çekici bir artış yaşanmıştır: 2 yılda % 12,87.

2009-2018 yılları arasında, seçmen sayılarında yaşanan artışların ise bir istikrara kavuştuğu görülmektedir.

Seçmen Listelerinin Elektronik Ortamda Siyasi Partilerle Paylaşılması

Seçmen listeleri, 2000 yılına kadar, kâğıt ortamında siyasi partilere verilmekteydi. 2000 yılında yapılan yasa değişikliğiyle bu listeler, siyasi partilere manyetik ortamda (CD-DVD)'lerle, 2015 seçimlerinden itibaren de elektronik ortamda verilmeye başlamıştır.

Siyasî partilerin ve seçmenlerin, seçmen kütüklerini denetleme olanakları vardır. Seçmenler, kendilerine ilişkin kayıtları, muhtarlıklarda askıya çıkan listelerden ya da YSK sitesinin "Seçmen Sorgulama" programından kontrol edebilirler.

Seçmen Kütüklerindeki yanlışlar, usulsüzlükler denetlemelerin artması oranında azalacaktır.

Listelerde Adlarını Bulamayanların Kayıt Yaptırması

Listelerde adlarını bulamayanlar, adres beyan formu ile birlikte elektrik, su, telefon, doğalgaz abonelik sözleşmesi veya faturası, noterden tasdikli kira sözleşmesi gibi belgelerden birisi ile ilçe nüfus müdürlüklerine başvururlar ve nüfus müdürlüğünce tescil edilen adrese ilişkin imzalı ve onaylı adres beyan formunun bir örneği ve eklerini ilçe seçim kurulu başkanlığına teslim ederler.

Seçmen Kaydını Başka İlçeye Nakletmek İsteyenler

Yerleşim yeri adresini başka ilçelere aldirmek isteyen seçmenler başvurularını, yukarıdaki belgeleri de eklemek suretiyle askı süresi içinde herhangi bir yer nüfus müdürlüğüne de yapabilirler. Başvuruyu alan nüfus müdürlüğü, başvuru belgelerini, adresin bulunduğu ilgili nüfus müdürlüğüne aynı gün faks veya elektronik ortamda iletir.

İlgili nüfus müdürlüğünce tescil edilen adres beyan formu ve ekleri ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına, karar verilmek üzere derhal gönderilir.

SEÇİM GÜNÜ İŞLEMLERİ

("298 Sayılı, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun" Hükümleri)

Sandık Kurulu / Sandık Başı İşlemleri

✦ Sandık Kurulu

Kurul Başkanı: Madde 22(13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik)

İlçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin listesi, mülki idare amiri tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınmak suretiyle ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir. İlçe seçim kurulu başkanı, bu kamu görevlileri arasından ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanı sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirler.

Sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde, kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder.

Kurul Üyeleri: Madde 23

- Sandık Kurulunun 5 üyesi, son seçimlerde o ilçede en çok oyu alan partilerce belirlenir.
- 6'ncı üye şu suretle belirlenmektedir: İlçe Seçim Kurulu Başkanı, 22'nci maddede belirlenen kamu görevlileri listesinden, sandık kurulu başkanı olarak belirlenmeyenler arasından, ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle belirler ve bunlar arasından mâni hali bulunmayanları kurul üyesi olarak atar (*13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik*).

+ Oy Pusulaları

Md. 68 (13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik).
Birlikte yapılan Cumhurbaşkanını ve milletvekili seçimlerinde oy pusulaları aynı zarfa konulur.

Md. 78 (13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik)
Oy zarfları, ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi yer alacak şekilde Yüksek Seçim Kurulunca filigranlı kağıttan hazırlatılır.

Md. 98 (13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik)

Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulursa dahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.

Madde 25 (Gözlemciler)

Sandık başı işlemlerini izlemek üzere siyasi partiler ve bağımsız adaylar birer müşahit (*gözlemci*) gönderebilirler.

+ Sandık Çevresi

Md. 81 (13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik)
Sandık çevresi, oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir.

+ Kolluk Kuvvetlerinin Çağrılması

Md.82 (13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik)

Sandık çevresinde cebir, şiddet veya tehdit kullanarak sandık başı düzenini bozmaya kalkışanlar, sandık kurulu başkanı veya üyelerinden biri tarafından yapılan çağrı ya da seçmenlerin ihbarı üzerine gelen kolluk güçlerince derhal sandık çevresinden uzaklaştırılır ve gerekli yasal işlem yapılır. Seçmenlerce ihbar, o yer kolluk güçlerine şahsen yapılır.

Bu madde uyarınca sandık çevresine gelen kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılır.

Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri hariç, özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtalari gibi görevliler de dâhil olmak üzere resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatına giremezler.

Sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler ya da propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz; yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz. Bu fıkra hükümlerine uymayan kişiler kolluk güçleri tarafından uzaklaştırılır.

+ Sayım / Döküm İşlemleri

Madde 95 ilâ Madde 107

- Oyların sayım ve dökümü açık olarak yapılır. Oy verme yerinde hazır bulunanlar, sayım ve dökümü izleyebilirler.
- Sandık, parti gözlemcilerinin ve oy verme yerinde hazır olanların gözü önünde sandık kurulu başkanı tarafından açılır. Kurul Başkanı, sayım ve döküm işlemine başlamadan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu hazır bulunanlara gösterir.

- **Başkan;**
Bir üyeyi sandıktaki zarfları kendisine vermek,
İki üyeyi okunan oy pusulalarını sayım ve döküm cetvellerine işlemek,
Bir üyeyi, okunan ve dökümü yapılan oy pusulalarını ve açılan zarfları,
masa üzerine düzenli biçimde yerleştirmek ve korumak,
üzere görevlendirir.
- Sayım ve döküm cetvellerinde toplam sonuçlar başkan tarafından yüksek sesle açıklanır. Bu iki üyenin bulunduğu sonuçlar birbirini tutmadığı takdirde sayım yenilenir.
- Geçerli oyların sayım ve döküm cetvellerine işlenmesinden sonra, hesaba katılıp katılmaması veya geçerli sayılıp sayılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sandık kurulunca ayrı ayrı değerlendirilerek karara bağlanır.
- Parti müşahitleri, sayım masası başında yer alabilir ve oy pusulalarını görebilirler. Müşahitler için sayım işlemini yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır.
- Sandık sonuç tutanağına işlenir, tutanak başkan ve üyelerce imzalanıp mühürlenir.
- Tutanaktan, kurulun partili üyelerine, kurulda üyesi bulunmayan partilerin ve bağımsız adayların gözlemcilerine birer adet verilir.
- Geçerli ve geçersiz oylar, tutanaklar vb. belgeler, ayrı ayrı paketler halinde, bir torbaya konularak mühürlenir.
- Torba, başkan ve kurayla belirlenecek en az iki üyeyle birlikte İlçe Seçim Kuruluna götürülür. Kurulun diğer üyeleri ile gözlemcilerden isteyenler, taşıtta yer varsa veya kendi taşıtlarıyla İlçe Seçim Kuruluna gidebilirler.

İlçe Seçim Kurulu /Birleştirme İşlemleri

✦ İlçe Seçim Kurulu

Madde 18 ve 19

- **Kurul Başkanı, ilçedeki yargıçların en kıdemli olanıdır.**
- **Kurulun 4 üyesi, o ilçede son seçimlerde en çok oyu almış olan siyasi partilerden alınır.**
- **Diğer 2 üye o ilçede görev yapan, memuriyet süresi 10 yılı geçmiş olan, yasama meclisleri veya yerel idare seçimlerinden birine siyasi parti adayı ya da aday adayı olarak katılmamış ve evvelce hiçbir siyasi partiye üye olmamış devlet memurlarını gösteren, o ilçedeki görev süreleri esas alınarak düzenlenecek listenin ilk sekiz sırasında yer alan kişiler arasından çekilecek kur'ayla belirlenir.**

✦ Birleştirme İşlemleri

Madde 108

- **İlçe seçim kurulundaki birleştirme işlemleri sırasında adaylar ve gözlemciler ile kuruldaki ilçe temsilcileri bulunabilir.**
- **İlçe birleştirme tutanağı, kurul başkanı ve üyelerce imzalanır ve sonuçlar, hazır bulunanlara sözlü olarak ilan edilir.**
- **Birleştirme tutanağı örneklerikurulun partili üyelerine, önceden istekte bulunmuş olan ilçe parti başkanlıklarına ve bağımsız adaylara verilir.**
- **Birleştirme tutanağının bir sureti, ilçe seçim kurulunda herkesin izleyebileceği bir yere, bir hafta süreyle asılmak suretiyle ilan edilir.**
- **İlçe birleştirme tutanağının ve özetinin onaylı bir sureti, kurul başkanı ve en az iki üye tarafından, en kısa sürede, İl Seçim Kuruluna teslim edilir.**

İl Seçim Kurulu / İlçeden Gelen Sonuçların Birleştirilmesi

+ İl Seçim Kurulu

Madde 15

İl Merkezinde görev yapan en kıdemli yargıcın başkanlığında, merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşur.

+ İlçeden Gelen Sonuçların Birleştirilmesi

Madde 109

İl Seçim Kurulu, ilçelerden gelen sonuçları birleştirir. Birleştirme sonuçları, hazır bulunanlara ilan edilir ve tutanakların bir sureti, bir hafta süreyle İl Seçim Kurulunun kapısına asılır.

Yüksek Seçim Kurulu

Madde 10

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca, kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. Üyeler, aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

+ Elektronik Sistemin İşleyişi

Ek Madde 9 (8/4/ 2010 t. ve 5980/28)

- Yüksek Seçim Kurulu, İlçe seçim kurullarından kendisine elektronik ortamda gönderilen “sandık ölçekli seçim sonuçlarını”, istemeleri halinde, seçime katılan siyasi parti genel merkezlerinin de eş zamanlı izleyebilmeleri ve aynı formatta bilgisayar ortamında saklayabilmeleri için gerekli her türlü önlemi alır.
- Yüksek Seçim Kurulu, siyasi parti genel merkezlerinin kullanımına açılacak veri tabanları ile ilgili her türlü güvenlik önlemlerini alır.

Seçim Sonuçlarının YSK Merkezinde İzlenebilmesi

- Siyasi partilerin bilişim uzmanları, seçim sonuçlarının alınmasını YSK merkezinde izleyebilir.

SIYASÎ PARTİ TEMSİLCİLERİ

Madde 17

Siyasi Partiler; İl ve İlçe Seçim Kurulları ile Yüksek Seçim Kurulunda temsilci bulundurabilirler.

+ İl ve İlçe Seçim Kurulları

Son Milletvekili genel ve ara seçimlerinde kendi listesinden yasama meclislerinden birine seçilmiş en az bir üyeye sahip olan veya 14'üncü maddenin dördüncü bendi gereğince Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilen siyasi partilerden o il ve ilçede teşkilatı bulunanlar, il ve ilçe seçim kurullarında birer temsilci bulundururlar. (Ek cümle): 8/4/200-5980/1 md.)

+ Yüksek Seçim Kurulu

Seçime katılan siyasi partilerden, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde en çok oy almış dört siyasi parti ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partiler, o siyasi parti genel başkanları tarafından yazılı olarak yetki verilmiş olması şartıyla Yüksek Seçim Kurulu'nda da bir asıl bir yedek temsilci bulundurabilir. Bu temsilciler kurulun bütün çalışmalarına ve görüşmelerine katılırlar, ancak oy kullanamazlar.

İTİRAZ HAKLARI / SÜRELERİ

İtiraza Yetkili Olanlar

Madde 110

Seçme yeterliliğine sahip yurttaşlar, siyasi partiler veya bunların tüzüklerine göre kuruluş kademelerinin başkanları veya vekilleri, gözlemciler, adaylar ve milletvekilleri, kurulların veya kurul başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı itiraz edebilirler.

Madde 111

Bu kanunda, kurulların kesin olduğu yazılı bulunmayan kararlarına karşı, her kurulun bağlı olduğu üst kurul, itiraz merciidir. YSK'nın re'sen veya itiraz üzerine vereceği kararlar kesindir.

Sandık Kurulu İşlemleri ve Kararlarına ve Tutanağa Karşı İtiraz

Madde 128

Sandık Kurullarının kararları, oyların sayım ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri aleyhine ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir.

Bu itirazlar, sandık sonuç tutanağının düzenlenip başkan ve üyeler tarafından imzalanmasına kadar sözle veya yazıyla, sandık kurulları vasıtasıyla yapılabileceği gibi, oy verme gününden sonraki Salı günü saat 15.00'e kadar doğrudan İlçe Seçim Kurullarına yazılı olarak yapılabilir.

Sandık başı iş ve işlemlerine karşı, ilçe seçim kurullarına itiraz edilebilmesi için, önce sandık kurullarına şikâyet veya itirazda bulunulmuş olması şart değildir.

İlçe Seçim Kurulu İşlemleri ve Kararlarına Karşı Yapılacak İtirazlar

Madde 129

- İlçe seçim kurullarının veya başkanlarının, kendi işlemleri aleyhine vaki şikâyetler üzerine verdikleri kararlar ile sair kararlar aleyhine en geç ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesine kadar;

- İlçe birleştirme tutanağının düzenlenmesi ve buna ait işlemlerle neticelerine karşı, bututanağın düzenlenmesini izleyen gün saat 17.00'ye kadar, doğrudan doğruya ya da İlçe Seçim Kurulları eli ile İl Seçim Kurullarına itiraz edilebilir.

İl Seçim Kurulu İşlemleri ve Kararlarına Karşı Yapılacak İtirazlar

Madde 130

- Bu kurulların oluşumuna, kurulun oluşumundan itibaren 3 gün içinde;
- İl Seçim Kurullarının veya Başkanlarının, kendi işlemleri aleyhine yapılmış şikâyetlerin reddine dair verdikleri kararlara, tebliğ veya tefhiminden itibaren 3 gün içinde;
- Oy verme işlemlerine ait kararlara karşı derhal;
- Diğer kararlar aleyhine, bu kararların öğrenildiği tarihten itibaren 3 gün içinde ve en geç birleştirme tutanağının düzenlenmesini izleyen 3'üncü gün saat 17.00'ye kadar;
- Oyların dökümüne, sayımına, oyların seçilenlere göre ayrılmasına; il birleştirme tutanağının düzenlenmesinden sonraki 3'üncü gün saat 17.00'ye kadar;
- Seçilme yeterliliğine veya kendilerine tutanak verilenlerin, seçilmediğine veya seçimin sonucuna tesir edecek olaylara karşı, seçilenlere verilecek tutanağın düzenlenmesinden sonraki 3'üncü gün saat 17.00'ye kadar;

110'uncu maddede yazılı kimseler tarafından doğrudan doğruya veya İl Seçim Kurulları vasıtasıyla Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

SEÇİM İTTİFAKLARI / OY KULLANMA / MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI HESABI

Bu seçimde iki ayrı oy pusulası kullanılacaktır:

- Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin oy pusulası,
- Milletvekili seçimine ilişkin oy pusulası.

Cumhurbaşkanı Seçimi

Seçmen hücreye girdiğinde mührü, oyunu vermek istediği Cumhurbaşkanı adayı için ayrılmış alana basacaktır.

Cumhurbaşkanı seçimi için adayların pusuladaki yeri kur'ayla aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

CUMHURBAŞKANI ADAYLARI

Milletvekili Seçimi

298 sayılı Yasa'da, 13 Mart 2018 tarih ve 7102 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle siyasi partilerin seçime ittifak yaparak girmeleri önündeki engel kaldırılmıştır.

Milletvekili seçimlerine 8 siyasi parti katılmaktadır: Ak Parti, CHP, HDP, Huda-Par, İyi Parti, MHP, Saadet Partisi, Vatan Partisi.

5 parti seçime ittifak halinde katılmaktadır:

- **Cumhur İttifakı (Ak Parti ve MHP),**
- **Millet İttifakı (CHP, İyi Parti ve SAADET).**

İttifak yapan partiler, oy pusulasında bir çerçeve içerisinde alınmaktadır. İttifakların toplam oylarının ülke barajını aşması halinde ittifak içinde yer alan partiler için baraj söz konusu olmayacaktır.

3 parti ise ittifak yapmaksızın seçime girmektedir:

- HDP, Huda-Par ve Vatan Partisi.

Bu partilerin milletvekili çıkarabilmeleri için yüzde 10'luk ülke barajını aşmaları gerekmektedir.

İttifakların ve siyasi partilerin 24 Haziran 2018 seçimlerinde pusuladaki yerleri kur'ayla aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

CUMHUR İTTİFAKI		24 Haziran 2018						MİLLET İTTİFAKI		
										
AK Parti	MHP	HÜDAPAR	Vatan Partisi	HDP	BTP	CHP	SP	İyi Parti		
Adalet ve Kalkınma Partisi	Milliyetçi Hareket Partisi	Hür Dava Partisi	Vatan Partisi	Halkların Demokrat Partisi	Bağımsız Türkiye Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi	Saadet Partisi	İyi Parti		

NOT: Seçime katılmaya hak kazanmış olan BTP, partilerin oy pusulasındaki sıralarının belirlendiği kur'a çekiminden sonra YSK'ya başvurarak seçimlerden çekildiğini bildirmiş, böylece seçime katılan parti sayısı 8 olmuştur.

Oy Kullanılması

Oy kullanan yurttaş “EVET” mührünü, tercih ettiği partiye ait yuvarlak alan içerisine basacaktır.

İttifak çerçevesi içerisinde kullanılan “EVET” mührünün;

- a) Bir siyasi partiye ait alana,
- b) Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,
- c) İttifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir partiye ayrılan alana, basılması halinde bu oy pusulaları geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin sütununa işaretlenir.

Bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine “EVET” mührünün basıldığı her durumda, bu oy pusulaları da geçerli kabul edilir ve sayım-döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa, ayrı ayrı işaretlenir.

Oy Sayımı ve Milletvekillerinin Dağılımı

Bir seçim çevresinde siyasi partilere ve ittifaklardan her birine verilmiş oylar belirlenir.

İttifaklara verilen oylar, ittifak içerisindeki siyasi partilerin aldıkları oylarla ittifak alanına mühür basmak suretiyle ittifaka verilmiş kabul edilen oyların toplamıdır.

Birinci adım: O seçim çevresindeki milletvekili sayısı, seçime giren partilerden ve ittifaklardan barajı aşabilenler arasında d'Hondt yöntemine göre dağıtılır.

İkinci adım: İttifaka verilmiş sayılan oylar, ittifak partilerine, aldıkları oylar oranında dağıtılır.

Üçüncü adım: Her bir ittifaka düşen milletvekili sayısı, ittifakı oluşturan partiler arasında, yine d'Hondt sistemine göre dağıtılır.

YURTTAŞLARIN VE SİYASİ PARTİLERİN SORUMLULUĞU

Seçim güvenliği konusunda yurttaşların ve siyasi partilerin büyük sorumluluğu vardır.

- **Her seçmen** kendisinin seçmen listesinde olup olmadığını mutlaka kontrol etmelidir. *(Muhtarlıklarda asılan listelerden ya da Yüksek Seçim Kurulu Seçmen Sorgu Sisteminden yararlanarak).*
- **Seçmenler** mutlaka sandığa gidip oylarını kullanmalıdır.
- **Yurttaşlar** sistemin işleyişini, haklarını öğrenmeli ve gerektiğinde bu haklarını kullanabilmelidir.
- **Siyasi partiler**, her sandık başında mutlaka üye ve gözlemci bulundurmalı ve bu görevleri yapacak olan üyelerini eğitmelidir.
- **Siyasi partilerin sandık sorumluları**, sonuçları belgeleyen tutanakları mutlaka ilçe merkezlerine ulaştırmalıdır.
- **Siyasi partiler**, kendi genel merkezlerinde elektronik izleme sistemi kurmalı ve YSK'ca açıklanan seçim sonuçlarını, sandıklara ilişkin ıslak imzalı tutanaklardan yararlanarak kontrol etmelidir.